

శ్రీః  
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః  
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః  
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే

॥ త్రయోవింశః సర్గః ॥

*This document has been prepared by*

*Sunder Kidāmbi*

*with the blessings of*

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

*His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam*

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

## ॥ త్రయోవింశః సర్గః ॥

మునినా సహ శ్రీరామలక్ష్మణయోః సరయాగంగాసంగమసమీపే  
పుణ్యాశ్రమే నక్తం విశ్రామః

ప్రభాతాయాం తు శర్వర్యాం విశ్వామిత్రో మహామునిః |  
అభ్యభాషత కాకుత్స్థ శయానౌ పర్ణసంస్తరే || 1.23.1 ||

కౌసల్యా సుప్రజా రామ పూర్వా సంధ్యా ప్రవర్తతే |  
ఉత్తిష్ట నరశార్దూల కర్తవ్యం దైవమాహ్నికం || 1.23.2 ||

తస్యర్షేః పరమోదారం వచః శ్రుత్వా నరోత్తమౌ |  
స్నాత్వా కృతోదకౌ వీరౌ జేపతుః పరమం జపం || 1.23.3 ||

కృతాహ్నికో మహావీర్యో విశ్వామిత్రం తపోధనం |  
అభివాద్యాతిసంహృష్టౌ గమనాయాభితస్థతుః || 1.23.4 ||

తౌ ప్రయాంతౌ మహావీర్యౌ దివ్యాం త్రిపథగాం నదీం |  
దదృశాతే తతస్తత్ర సరయ్యాః సంగమే శుభే || 1.23.5 ||

తత్రాశ్రమపదం పుణ్యమృషీణాం భావితాత్మనాం |  
బహువర్షసహస్రాణి తప్యతాం పరమం తపః || 1.23.6 ||

తం దృష్ట్వా పరమప్రీతౌ రాఘవౌ పుణ్యమాశ్రమం |  
ఊచతుస్తం మహాత్మానం విశ్వామిత్రమిదం వచః || 1.23.7 ||

కస్యాయమాశ్రమః పుణ్యః కో న్వస్మిన్ వసతే పుమాన్ |  
భగవంఛోతుమిచ్ఛావః పరం కౌతూహలం హి నౌ || 1.23.8 ||

తయోస్తద్ వచనం శ్రుత్వా ప్రహస్య మునిపుంగవః |  
అబ్రవీచ్ఛాయతాం రామ యస్యాయం పూర్వ ఆశ్రమః || 1.23.9 ||

కందర్పో మూర్తిమానాసీత్ కామ ఇత్యుచ్యతే బుధైః |  
తపస్యంతమిహ స్థాణుం నియమేన సమాహితం || 1.23.10 ||

కృతోద్వాహం తు దేవేశం గచ్ఛంతం సమరుద్ధణం |  
ధర్షయామాస దుర్మేధా హుంకృతశ్చ మహాత్మనా || 1.23.11 ||

అవధ్యాతశ్చ రుద్రేణ చక్షుషా రఘునందన |  
వ్యశీర్యంత శరీరాత్ స్వాత్ సర్వగాత్రాణి దుర్మతే || 1.23.12 ||

తత్ర గాత్రం హతం తస్య నిర్దగస్య మహాత్మనః |  
అశరీరః కృతః కామః క్రోధాద్ దేవేశ్వరేణ హ || 1.23.13 ||

అనంగ ఇతి విఖ్యాతస్తదాప్రభృతి రాఘవ |  
స చాంగవిషయః శ్రీమాన్ యత్రాంగం స ముమోచ హ || 1.23.14 ||

తస్యాయమాశ్రమః పుణ్యస్తస్యేమే మునయః పురా |  
శిష్యా ధర్మపరా వీర తేషాం పాపం న విద్యతే || 1.23.15 ||

ఇహోద్య రజనీం రామ వసేమ శుభదర్శన |  
పుణ్యయోః సరితోర్మధ్యే శ్వస్తరిష్యామహే వయం || 1.23.16 ||

అభిగచ్ఛామహే సర్వే శుచయః పుణ్యమాశ్రమం |  
ఇహ వాసః పరోఽస్మాకం సుఖం వత్స్యామహే నిశాం || 1.23.17 ||

స్నాతాశ్చ కృతజప్యాశ్చ హుతహవ్యా నరోత్తమ |  
తేషాం సంవదతాం తత్ర తపోద్ధీర్వేణ చక్షుషా || 1.23.18 ||

విజ్ఞాయ పరమప్రీతా మునయో హర్షమాగమన్ |  
అర్హ్యం పాద్యం తథాఽఽతిధ్యం నివేద్య కుశికాత్మజే || 1.23.19 ||

రామలక్ష్మణయోః పశ్చాదకుర్వన్నతిధిక్రియాం |  
సత్కారం సమనుప్రాప్య కథాభిరభిరంజయన్ || 1.23.20 ||

యథార్హమజపన్ సంధ్యామృషయస్తే సమాహితాః |  
తత్ర వాసిభిరానీతా మునిభిః సువ్రతైః సహ || 1.23.21 ||

న్యవసన్ సుసుఖం తత్ర కామాశ్రమపదే తథా |  
కథాభిరభిరామాభిరభిరామౌ నృపాత్మజౌ |  
రమయామాస ధర్మాత్మా కౌశికో మునిపుంగవః || 1.23.22 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే త్రయోవింశః సర్గః ||